

ત્રિલોકસ્થિતજિનગૃહસ્તવ

સં. મુનિ કલ્યાણકીર્તિવિજય

અપભ્રંશભાષામય આ સ્તવમાં ત્રણેય લોકમાં રહેલ શાશ્વત ચૈત્યો તથા તિર્ચ્છા લોકમાં રહેલા આશાશ્વત ચૈત્યોની સ્તવના કરેલ છે । તેમાં પ્રથમ આઠ કડીઓમાં ઊર્ધ્વલોકસ્થિત જિનચૈત્યોની ગણનાપૂર્વક સ્તુતિ કરી છે । નવમા પદ્યમાં ભવનપતિ-વ્યંતરજ્યોતિષીઓના નિવાસોમાં રહેલા જિનચૈત્યોની સ્તવના કરી છે । દશમા પદ્યમાં તિર્યંગલોકસ્થિત શાશ્વત ચૈત્યોને વંદના કરી છે । ૧૧-૧૨ પદ્યમાં ભરતક્ષેત્રમાં રહેલ આશાશ્વત ચૈત્યોની સ્તવના કરી છે ।

પુષ્પિકામાં 'ઇતિ સાસ્વતા' એવું લખ્યું છે તે ઉપરથી 'સાસ્વતા-અસાસ્વતા ચૈત્યવંદના' એવું આ સ્તવનું નામ સંભવી શકે છે, છતાં પ્રથમ પદ્યની ત્રીજી પંક્તિમાં દર્શાવ્યા પ્રમાણે આ સ્તવનું નામ ત્રિલોકસ્થિતજિનગૃહસ્તવ એવું રાખ્યું છે ।

આ સ્તવની પ્રથમ આઠ કડીઓ ૨૦ માત્રાના ચતુષ્પદી સ્ત્રગ્વિણી છંદમાં રચાયેલી છે । પદ્ય ૯ થી ૧૨-તે ૧૬ માત્રાના જગણાંત ચતુષ્પદી પદ્ધિડિયા / પજ્જટિકા છંદમાં રચાયેલી છે । અને છેલ્લું પદ્ય ૩૨ માત્રાના દ્વિપદી ઘટ્ટા છંદમાં રચાયેલ છે જેમાં યતિ ૧૦-૮-૧૪ માત્રા પર થાય છે ।

પ્રસ્તુત સ્તવના કર્તા મુનિ રવિસિંહ હોય તેવું અંતિમ પદ્યના પ્રથમ ચરણમાં કરાયેલા નિર્દેશથી જણાય છે ।

પ્રતિનું લેખન વિ.સં. ૧૬૬૭ ના ચૈત્ર સુદિ ૧૩ના દિને થયું છે । લેખનકર્તા આગમગચ્છના આચાર્ય કુશલવર્ધનસૂરિની પરંપરામાં થયેલ આચાર્ય કુલવર્ધનસૂરિના શિષ્ય ઋષિ વિદ્યાવર્ધન છે તેવું પ્રતિના અંતે લખાયેલ પુષ્પિકાથી જણાય છે ।

त्रिलोकस्थितजिनगृहस्तव

॥ श्रीकुशलवर्द्धनसूरिगुरुभ्यो नमः ॥

असुरसुरखयरनरनमियपयपंकयं

नमिवि रिसहेसरं भवियकयसुक्यं ।

भणीसु तिलोयठियजिणहराणं थयं

जेम मे जाइ बहुपुव्वभवदुक्यं ॥१॥

बत्तीसलक्खा य सोहंमि(म)कप्पे वरे

इसाणि अडवीसई लक्ख जिणमंदिरे ।

सणंतकुमारि[ए] बारसयसहसया

लक्ख माहिंदे अट्टेव वंदे सया ॥२॥

बंभलोगंमि चत्तारि लक्खा वरा

जत्थ पूयंति भत्तीइ विबुहेसरा ।

सहसपन्नास वंदामि लंतग(गा)भिहे

सुक्कि चालीससहसा य जिणहर महे ॥३॥

अठमे कप्पि सहसारि जिण संथुणे

छच्च सहसु(स्सु) वंदामि जिणभूयणे ।

आणए नवमि कप्पंमि तह पाणए

दसमिए (दसमि) दुन्नि दुन्नि पणमामि चेइ(ई)सए ॥४॥

आरणे दिवड्डसय कप्पि एगारसे

अच्चूए कप्पि सउ दिवड्ड तह बारसे ।

पढमि गेविज्जि तिगि इगारअहियं सयं

बीयतिगि एगसयसत्तहिय चंगयं ॥५॥

एगसयसोहियं अत्थि तईयं तिगं

नवमि गेविज्जि अट्टारहिय-सयतिगं ।

विजयवेजयंतजयंतअवराजियं
 सब्बट्टसिद्धि पवरजिवेहिं(वहि) वियराईयं (विराईयं) ॥६॥
 पंचणुत्तेरविमाणेसु जिणमंदिरं
 एगमेगं नमंसांमि अइसुंदरं ।
 लक्खचुलसी य सहसा य सत्ताणुई
 सब्बविमाण जिणभवण तेवीसई ॥७॥
 इत्तियं सब्बसंखाय परिभासियं
 उड्डलोयंमि जिणवरिहिं सुपयासियं ।
 भवणवइमज्झि चेईहरे सुंदरे
 नमिसु रोमंचभरि भरीय जोडी करे ॥८॥
 सत्तेव कोडि बावत्तरीय
 लक्खा भवसायर-सत्तरीय ।
 वंतरवरजोइसी(सि)एसु दक्ख
 पभणउं जिणमंदिर नत्थि संख ॥९॥
 कुंडलि रुयगेसु वि माणुसंमि
 नंदीसरि वेयट्ठि सुरगिरिमि ।
 हिमवंत-सिहरि-निसढाईएसु
 रिसहाइपडिमासोहीएसु ॥१०॥
 सत्तुंजि गिरी(रि) सिरिउज्जयंति
 साचुरि वीर नमुं कणयकंति ।
 संखेसरि करहेडइ पुरंमि
 थंभणइ पासु जालउरि रंमि ॥११॥
 अट्ठावय-गिरिवरि आबुयंमि
 समेहसिहरि भरुयच्छि रंमि ।
 इय सासय-असासयचेईएसु
 तित्थेसर पणमिसु मणहरेसु ॥१२॥

इय संशुय सामी सिवपुरगामी

रविसिंहइं पणमीय(मिय) चलण ।

लद्धइ मणुअत्तणि समरित नी(नि)यमणि

जिम जीय छुट्टइ भवभमण ॥१३॥

॥ इति सास्वता ॥ संवत् १६६७ वर्षे चैत्र सुदि १३ दिन आगमगच्छे
भट्टारक श्री श्री २१ श्रीकुलवर्धनसूरि-तत् शिष्य-ऋषिश्रीविद्यावर्धनेन लिखितं
वाच्यमाना चिरं नन्दतु ॥

॥ श्रीशुभं तीर्थात् श्री ॥